

**Міністерство освіти і науки України
Старовижівська селищна рада
Гуманітарний відділ
Мизівський ліцей Старовижівської селищної ради**

СХВАЛЕНО

Протокол педагогічної ради
Мизівського ліцею
31.08.2021 №1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ліцею
Шум Л.В.
31 серпня 2021 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**Мизівського ліцею
Старовижівської селищної ради**

2021

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

початкової загальної середньої освіти

Розділ 1.

Призначення школи та засіб його реалізації

Мизівський ліцей – це заклад освіти, що забезпечує потреби громадян у початковій загальній середній освіті на території обслуговування: с. Мизове.

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Організація освітньої діяльності в 1-4-х класах здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року), Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 (у 1 класах), Державного стандарту загальної початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 462 від 20.04.2011 (у 2-4-х класах).

Нова українська школа визначає місію початкової школи як усебічний розвиток дитячої особистості відповідно до потреб її віку та психофізіологічних особливостей, формування у дитини загальнолюдських цінностей моралі, етики та культури, розвиток компетентностей та соціальних і життєвих навичок.

Призначенням школи є забезпечення реалізації права дітей віком від 6 років на якісну початкову загальну середню освіту в умовах мало-чисельного контингенту сільської школи, формування і розвиток соціально зрілої, творчої особистості, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Основним завданням реалізації призначення школи є засвоєння здобувачами освіти обов'язкового мінімуму змісту освітніх програм, а саме:

1 - 2 класи - Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти I ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 20квітня 2018 року (розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна);

3 клас – Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти I ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України 20квітня 2018 року (розроблена під керівництвом Р.Б. Шияна);

4 клас – Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти I ступеня, затверджена наказом МОН України від 20.04.2018р. № 407.

Провідним засобом реалізації освітніх програм є запровадження компетентнісного підходу у освітній процес ліцею шляхом формування предметних і ключових компетентностей.

Зміст програм, за якими навчаються здобувачі початкової середньої освіти, дає потенціал для формування таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, ліцей, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Також дієвими засобами реалізації місії ліцею з тісно налагодженими зв'язками з батьківською громадськістю є:

- надання здобувачам початкової освіти можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо) при проведенні уроків, на заняттях гуртків;
- організація проектної діяльності;
- оригінальна організація навчальної діяльності в умовах Нової української школи;
- інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Зарахування дітей відповідного віку здійснюється на підставі Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН України від 16.04.2018 №367 та листа МОН України від 05.04.2019 №1/9-227 «Щодо прийому дітей до перших класів у 2019 році».

Розділ 2.

Модель випускника школи.

Випускник початкової ланки ліцею – це здобувач освіти, який успішно засвоїв рівень початкової загальної освіти з відповідно сформованими загальнонавчальними вміннями і навичками та компетентностями, що отримані шляхом реалізації освітніх програм для школи I ступеня.

Випускник початкової школи із сформованими компетентностями має таку «модель»:

Загальнокультурна компетентність. Випускник школи:

- володіє первинними навичками, необхідними у повсякденному житті;
- формулює й висловлює свою точку зору та виявляє повагу до поглядів інших;
- дотримується правил і норм толерантної поведінки;
- усвідомлює мотиви поведінки в різних життєвих ситуаціях.

Соціальна та громадянська компетентність. Випускник школи:

- уміє приймати рішення, робити вибір;
- уміє безконфліктно співіснувати в колективі;
- володіє системою знань про основні правила безпеки життєдіяльності ;
- уміє контролювати свою поведінку, оцінювати власне становище.

Здоров'язбережувальна компетентність. Випускник школи:

- добре обізнаний з наслідками шкідливих звичок;
- бережливо ставиться до свого здоров'я;
- володіє гігієнічними навичками;
- прагне до фізичного розвитку;
- дотримується режиму дня.

Уміння вчитися та компетентність з ІКТ: Випускник школи:

- проявляє самостійність у навчальній діяльності;
- вміє переносити набуті знання в нестандартну ситуацію для розв'язання проблем;
- володіє основними засобами самоконтролю;
- уміє зосереджуватися й підтримувати увагу;
- працювати в сучасних інформаційних системах;

Екологічна компетентність. Випускник школи:

- усвідомлює основи екологічного природокористування,
- дотримується правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів,
- розуміє важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

Ініціативність і підприємливість. Випускник школи:

- вміє проявляти ініціативу;
- проявляє готовність брати відповідальність за власні рішення;
- вміє організовувати свою діяльність для досягнення цілей;
- усвідомлює етичні цінності ефективної співпраці;
- вміє приймати власні рішення.

З таким якостями здобувачі освіти, які засвоїли рівень початкової загальної освіти, переходять до здобуття базової середньої освіти.

Розділ 3

Цілі та задачі освітнього процесу ліцею з початковою школою

Цілі та задачі освітнього процесу:

- забезпечити наскрізне впровадження механізму реалізації завдань компетентнісного підходу в навчанні в контексті Концепції «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р;
- забезпечити засвоєння здобувачами обов'язкового мінімуму змісту початкової загальної освіти на рівні вимог Державного стандарту початкової освіти, затвердженого Постановою КМУ від 21.02.2018 №87 у 1-2 класах, та на рівні Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого Постановою КМУ від 20.04.2011 №462 в 3- 4 класах;
- створити основу для адаптації здобувачів початкової освіти до навчання в колективі, життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння освітніх програм;
- формувати позитивну мотивацію до навчальної діяльності;
- удосконалити урок як основну форму навчально-виховного процесу: підбирати найбільш ефективні методи й прийоми роботи з огляду на принципи диференціації, індивідуалізації та гуманізації навчання;
- формувати інформаційно-навчальне середовище, підвищувати рівень інформаційно-комунікативної компетентності з метою розвитку цифрової грамотності та здатності безпечного та етичного використання засобів ІКТ;
- забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.
- впроваджувати в освітню практику ефективний фінансовий менеджмент.

Розділ 4

Навчальний план та його обґрунтування

Організація освітнього процесу в ліцеї з початковою школою відповідно до чинного законодавства регламентується робочим навчальним планом. Навчальний план є механізмом реалізації змісту початкової освіти та одним з основних засобів формування "моделі" випускника початкової загальної освіти. Інваріантна складова забезпечує реалізацію основних загальноосвітніх навчальних програм для школи I ступеня, а варіативна складова враховує освітні потреби здобувачів освіти та їх батьків.

При формуванні робочого навчального плану враховано вимоги Закону України «Про освіту» від 5.09.2017р № 2145-VIII, постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» та використано типові освітні програми, затвержені наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 та наказом МОН України від 20.04.2018 № 407.

Навчальний план школи на 2021/2022 навчальний рік складений відповідно:

- для 1 класу за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України 21 березня 2018 року (автор Савченко О.Я.)

- для 2-3 класів – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України 21 березня 2018 року (автор Шиян Р.Б.)

- для 4 класу – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 407

Загальний обсяг навчального навантаження складає: для учнів 1 -4-х класів 2695 годин/навчальний рік:

для 1-го класу– 805 годин/навчальний рік,

для 2-го класу– 875 годин/навчальний рік,

для 3-го класу – 910 годин/навчальний рік,

для 4-го класу– 910 годин/навчальний рік

**Таблиця розподілу навчального часу для 1 класу
загальноосвітньої школи І-ІІІ ст.. с.Мизове
2021-2022н.р**

(За типовою освітньою програмою для 1-2 класів загальноосвітньої середньої освіти,
розробленою під керівництвом О.Я.Савченко).

Додаток до наказу МОН України від 08.10.2019 р. №1272

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на рік/тиждень
<i>Інваріантний складник</i>		1 клас
Мовно-літературна	Українська мова	245/7
Іншомовна	Іноземна мова	70/2
Математична	Математика	140/4
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	105/3
Технологічна	Трудове навчання	35/1
Інформатична	Інформатика	
Мистецька	Музичне мистецтво	35/1
	Образотворче мистецтво	35/1
Фізкультурна*	Фізична культура	105/3
Усього		665/19+ 105/3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	Індивідуальна година	35/1
Загальнорічна кількість годин		805/23
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		700/20

Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		805/23
--	--	--------

Додаток 2

**Таблиця розподілу навчального часу для 2-4 класів
з Мизівського ліцею
2021-2022н.р.**

(За типовою освітньою програмою для 1-2 класів загальноосвітньої середньої освіти, розробленою під керівництвом Р.Б. Шияна).

Додаток до наказу МОН України від 08.10.2019 р. №1272

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень		
	2 клас	3 клас	4 клас
Українська мова	5	5	5
Іноземна мова	3	3	3
Математика	3	4	4
Я досліджую світ*	8	8	8
Мистецтво	2	2	2
Фізична культура	3	3	3
Усього	21+3	21+3	21+3
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	22	23	23

Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	25	26	26
--	----	----	----

Освітня галузь "Мови і літератури" реалізується через окремі предмети "Українська мова (мова і читання)", "Іноземна мова". Освітні галузі "Математика", "Природознавство" реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно, - "Математика", "Природознавство". Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується предметом "Я у світі". Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується окремими предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура". Освітня галузь "Технології" реалізується через окремі предмети "Трудове навчання" та "Інформатика". Освітня галузь "Мистецтво" реалізується окремими предметами "Образотворче мистецтво" і "Музичне мистецтво". Навчальний час, передбачений на варіативну складову буде використаний на вивчення курсу « Християнська етика в українській культурі» в 4 класі. Навчальний час, передбачений на варіативну складову (35 годин/навчальний рік). у 4 класі буде використаний на підсилення вивчення предмету « Математика»

Розділ 5

Особливості організації освітнього процесу та застосовуваних у ньому педагогічних технологій.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час. Також прикладного спрямування набуває організація освітнього процесу через дослідницьку та проектну технологію. Необхідною умовою організації ефективного освітнього процесу в 1-4 класах є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість, встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, бо саме їх використання посилює пізнавальний інтерес до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Здобувачі набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Навчальна й позанавчальна діяльність учнів спрямована на формування життєво необхідних навичок здобувачів освіти та ключових і предметних компетентностей, що дозволить одержати запланований результат освітньої діяльності – випускника школи, який відповідає очікуваній «моделі» .

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми використовуються внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації. Освітнє середовище молодших школярів

повинно бути здоров'язберігальним, сучасним та ефективним. У освітній процесі 1-4 класів дієво впроваджуються технології й методики особисто зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів.

Поділ системи початкової освіти на цикли:

I цикл — 1–2-й класи ► організація освітнього процесу на інтегровано-предметній основі із переважанням ігрових методів ;

II цикл — 3–4-й класи ► організація освітнього процесу на інтегровано-предметній основі.

З огляду на викладене вище, учитель початкових класів має право та змогу вільно вибирати будь-який ефективний та раціональний, на його думку, метод, прийом і технологію навчання учнів.

В освітньому процесі 1 класу ключовою для використання буде предметна інтеграція, або технологію інтегративного навчання на основі синергетичного підходу до освітнього процесу, що є необхідною умовою для надання якісної освіти. В Державному стандарті початкової освіти інтегрований підхід та власне інтегрована компетентність учня визначені як можливість і здатність учня застосовувати знання, вміння, навички та способи діяльності для вирішення найширшого кола проблем, що належать до певних галузей та окремих навчальних предметів.

Інтегрований підхід найбільш доцільний і у 2-4 класах початкової освіти, тому що застосовується у кількох варіантах інтеграції — у межах однієї навчальної дисципліни, коли вчитель об'єднує на одному уроці вивчення кількох різнотипних тем чи розділів в межах кількох споріднених дисциплін, наприклад, теми з рідної мови та літератури, математики й інформатики, природознавства та «Я у світі» різнопланових та різнонаправлених дисциплін (цей вид інтеграції найважчий, але й найефективніший).

Не менш дієвою для практичного використання в шкільній практиці є технологія формування критичного мислення, особливо на уроках рідної мови та читання. Вона зобов'язує до: ведення дискусій та участі в них усіх учнів класу виявлення власної думки учня пов'язування нової інформації з уже вивченою, навчання учнів критично розмірковувати на основі вже вивченого, вміння поєднувати колективну та індивідуальну роботу.

Широко вживаними в освітньому процесі в 1–4-х класах є ігрові технології, ІКТ-технології (через демонстрацію та власну роботу на інтерактивній дошці, з ноутбуком, смарт-телевізором, з прослуховуванням через навушники), парно-групові технології, технології особисто зорієнтованого навчання, технології рівневої диференціації. Усі вони при

оптимальному застосуванні та поєднанні здатні значно підсилити ефективність освітнього процесу в початкових класах.

Розділ 6

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Показники реалізації освітньої програми та система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності: викладання у початковій школі повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН.

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – для учнів початкової школи створюється цілісне і креативне освітнє середовище згідно вимог НУШ; за кожним класом закріплено окремий кабінет, для проведення уроків інформатики учні можуть використовувати можливості кабінету інформатики; проведення уроків фізичної культури здійснюється в спортивній залі, яку обладнано згідно вимог техніки безпеки, та на свіжому повітрі згідно санітарно-гігієнічних вимог.

якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Характерною ознакою оцінювання є рівноправна взаємодія учасників освітнього процесу, спрямована на формування суб'єктної позиції учня/учениці через активне залучення його/її до самооцінювання/взаємооцінювання і прийняття рішень щодо подальшої навчальної діяльності.

Відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» оцінювання ґрунтується на **принципах** дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна. Відповідно до мети оцінювання **пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.**

Реалізацію **формувальної функції** оцінювання забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу учня/учениці, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. Обидві функції взаємодоповнюють одна одну і зумовлюють особливості організації оцінювальної діяльності.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України «Про освіту» **результати навчання** - це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1-4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них пропонуємо виокремлювати **об'єктивні результати навчання** (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та **особистісні надбання учня/учениці** (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- **формульованого** оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- **підсумкового** оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля **отримання даних** про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

Залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, особливостей змісту навчального предмета/інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема отримання даних пропонуємо здійснювати під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути: за формою - *індивідуальною, груповою, фронтальною*; за способом виконання - *усною* (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо), *письмовою* (окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи), *практичною* (дослід, практична робота, навчальний проєкт, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо), *програмованою* (з використанням «електронних засобів навчання, дозволених для використання в закладах загальної середньої освіти). З урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно-тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання вчитель самостійно може визначати форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх у планах-конспектах уроків/занять.

За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, пропонуємо визначати **оцінку** як показник досягнень навчально-пізнавальної діяльності учня/учениці.

З урахуванням мети оцінювання змінено підходи до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета вивчення/інтегрованого курсу пропонуємо використовувати **вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу** (освітньої галузі), яка окрім **оцінювального судження** про досягнення може ще називати і **рівень результату навчання**.

Задля уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності пропонуємо оцінювальне судження називати **вербальною оцінкою**, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - **рівневою оцінкою**.

Вербальну і рівневу оцінки можуть виражати як усно, так і письмово. Рекомендуємо характеризувати - процес навчання та його результати доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання рекомендуємо визначати з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)». Пропонуємо враховувати, що **оцінка** буде допомагати учню/учениці усвідомлювати власні успіхи і шляхи подолання утруднень.

Результат оцінювання **особистісних надбань учня/учениці** у 1-4 класах рекомендуємо виражати **вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці** у 1-2 класах - **вербальною оцінкою**, у 3-4 класах – або **вербальною оцінкою, або рівневою оцінкою** за вибором закладу загальної середньої освіти на підставі рішення його педагогічної ради.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання пропонуємо здійснювати на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (додаток 1). Вона дозволяє забезпечити **об'єктивність і точність результату оцінювання** та розроблена з урахуванням таких показників:

- якість знанневого складника компетентностей (дієвість, гнучкість, міцність, повнота, глибина, узагальненість, системність; до того ж визначальними ознаками є дієвість і гнучкість знанневого складника, що виявляються у готовності учня/учениці застосовувати знання в навчальних ситуаціях);

- сформованість діяльнісного складника компетентностей за рівнями реалізації навчальної діяльності: рівень розпізнавання і копіювання зразків, репродуктивний, продуктивний, продуктивно-творчий рівні;

- прояв мотиваційно-ціннісного складника компетентностей, а саме умотивованості, пізнавального інтересу, відповідальності, ініціативності.

Відповідно до Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.11.2020 № 1480, заклад загальної середньої освіти може розробляти і фіксувати загальні положення щодо оцінювання результатів навчання учня в освітній програмі і конкретизувати їх у частині Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі загальної середньої освіти, що стосується системи оцінювання результатів навчання учня/учениці.

З метою забезпечення вільного вибору педагогічними працівниками методик, технологій навчання підходи до оцінювання у різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, що спрямовані на реалізацію обраних освітніх програм. Особливості організації оцінювання в певному класі можуть ініціюватися вчителем і бути затвердженими на засіданні педагогічної ради закладу загальної середньої освіти.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про

результати навчання може відбуватись під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/ електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня/учениці (додатки 2, 3).

Учитель може обрати і погодити з батьками учнів форму зворотного зв'язку. Рекомендуємо системно проводити роз'яснювальну роботу з батьками щодо особливостей оцінювання результатів навчання учня та процесу їх досягнення, що сприятиме спрямуванню оцінювання на розвиток дитини, а не на навчання заради оцінки.

II. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Організуюючи освітній процес рекомендуємо враховувати, що **формувальне оцінювання** розпочинається з перших днів навчання у школі і **триває постійно**. Формувальне оцінювання спрямовують на з'ясування індивідуальних проблем в опануванні учнем програмовим матеріалом та запобігання утруднень на подальших етапах навчання. Задля цього учителю пропонується здійснювати постійне спостереження за динамікою розвитку особистісних якостей учня/учениці, рівня сформованості у нього певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, сприяє формуванню впевненості щодо власних можливостей та навичок учіння. За потреби коригує навчальний поступ учня/учениці.

Формувальне оцінювання рекомендуємо здійснювати в психологічно комфортних умовах, що передбачають рівноправний діалог між учнем/ученицею та вчителем. Оцінювальну діяльність, зазвичай, розпочинають із самооцінювання учнем/ученицею власної роботи (або взаємооцінювання результатів навчання учнями) і завершують оцінюванням результату учителем.

Рекомендуємо дотримуватись **алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання**.

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей. Учитель спільно з учнями розробляє й обговорює цілі уроку (заняття). Ціль має бути **вимірною**, щоб через оцінювання була можливість з'ясувати, на якому рівні вона досягнута.

2. Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання. Обговорення з учнями критеріїв оцінювання робить оцінювальну діяльність прозорою і зрозумілою та сприяє формуванню позитивного ставлення до неї. Під час добору критеріїв оцінювання для кожного конкретного навчального завдання/системи навчальних завдань слід враховувати, що критерії - це набір якісних характеристик результату навчання, які використовують для формулювання оцінювального судження щодо нього.

3. Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання. Для організації самооцінювання і взаємооцінювання можна використовувати різноманітні інструменти зворотного зв'язку. Рекомендуємо, щоб зворотний зв'язок був зрозумілим і чітким, доброзичливим та своєчасним. Важливо не протиставляти дітей одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень дитини. Труднощі у навчанні пропонуємо

обговорювати з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини. Під час взаємооцінювання доцільно формувати вміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, ділитись досвідом щодо його покращення. Це сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариську та відчуття значущості кожного в колективі.

4. Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності пропонуємо спрямовувати учнів на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків з огляду на їх відповідність меті діяльності й визначення кроків подальшого навчання з метою покращення результатів.

5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Корекція виконаної роботи буде одним із важливих елементів процесу поетапного формування навчальних дій. Учитель може привернути увагу школяра на алгоритм виконання завдання, зразок, на основі якого виконувалося завдання, поставити орієнтувальне запитання тощо. Вибір інструментів корекції здійснюють з урахуванням психологічних особливостей дитини та рівня опанування нею навчального матеріалу. Під час корекції пропонуємо надавати перевагу індивідуальній роботі.

Привертаємо увагу до **об'єктів формувального оцінювання**. Ними можуть бути як процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання. Для співвіднесення навчальних дій учня/учениці з етапами досягнення результату рекомендуємо використовувати Орієнтовну рамку оцінювання, відповідно до яких процес досягнення результату навчання проходить через такі рівні реалізації навчальної діяльності: рівень розпізнавання об'єкта вивчення; репродуктивний рівень навчальних дій у типових навчальних ситуаціях; продуктивний рівень навчальних дій в аналогічних типовим навчальних ситуаціях; продуктивно-творчий рівень навчальних дій у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях.

З огляду на зазначене пропонуємо добирати до уроку, системи уроків, занять навчальні завдання, що забезпечують досягнення очікуваного результату навчання, з урахуванням готовності учнів виконувати його на певному рівні реалізації навчальної діяльності учнями. До прикладу, для поетапного досягнення очікуваного результату «правильно вживає в орудному відмінку однини в іменниках чоловічого роду закінчення -ом, -ем (-єм), в іменниках жіночого роду - закінчення -ою, -єю (-єю) учитель може дібрати такі завдання:

Рівень реалізації навчальної діяльності	Конкретизований очікуваний результат	Приклад завдання
розпізнавання	Обирає іменник	Назви/підкресли

об'єкта вивчення	жіночого роду в орудному відмінку однини	іменники жіночого роду в орудному відмінку однини. <i>Споришем і м'ятою заросла стежина під кручею.</i>
репродуктивний	Обирає закінчення іменників жіночого роду в орудному відмінку однини	Запиши речення, розкривши дужки. <i>Під вишн(ою, ею, єю) гралися діти.</i>
продуктивний	Записує іменники жіночого роду у формі орудного відмінка однини	Запиши подані іменники у формі орудного відмінка однини. <i>Трава, тиша, земля, лінія, мрія.</i>
продуктивно-творчий	Добирає іменники жіночого роду і записує їх у формі орудного відмінка однини	Обери іменники жіночого роду і склади з кожним з них речення так щоб ці іменники були у формі орудного відмінка однини. <i>Промінь, гора, земля, товариши, круча.</i>

Результат виконання кожного з таких завдань може бути оціненим з формувальною метою. При цьому пропонуємо враховувати, що дидактична доцільність формувального оцінювання поточних навчальних завдань уроку/заняття буде виправданою, якщо усі навчальні завдання уроку/заняття і за змістом, і за передбачуваними навчальними діями будуть пов'язаними і взаємозалежними, дібраними з урахуванням поетапності опанування навчальними діями. Окрім того, під час підготовки до уроку/заняття пропонуємо планувати оперативну перевірку роботи над завданням з використанням різних інструментів зворотного зв'язку.

Результати формувального оцінювання рекомендуємо виражати **вербальною оцінкою учителя/учнів**, що характеризують процес навчання та досягнення учнів, При цьому учитель озвучує оцінювальне судження після того, як висловив/ли думку учень/учні. Також пропонуємо врахувати, що оцінювальне судження вчителя слугує зразком для наступних оцінювальних суджень учнів під час самооцінювання і взаємооцінювання.

Основою формулювання оцінювальних суджень може бути Орієнтовна рамка оцінювання результатів навчання та очікувані результати, окреслені в освітній програмі. Учителю пропонується співвідносити результат виконаного завдання з описом характеристики результатів навчання, конкретизувати його відповідно до змісту завдання, передбаченого для досягнення очікуваного результату, та озвучити/записати оцінювальне судження. До прикладу, в Орієнтовній рамці зазначено: визначає спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами; на його основі учитель формулює судження: *«Ти правильно обрав пам'ятку для пояснення способу обчислення, водночас дотримуйся послідовності дій»*.

В оцінювальному судженні розкривають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог. Оцінювальне судження, зазвичай, виражає не лише емоційне сприйняття результату роботи учня, його прогресу (типу *«Молодець!»*, *«Чудово!»*), а розкриває суть досягнутого учнем результату відповідно до конкретних очікувань (типу *«Іменники в тексті визначено правильно, однак перевір написання слів у рядку...»*, *«Дякую за старанність, хід розв'язування задачі обрано правильно, повтори способи обчислень за № 102 на с. 34»* тощо). Рекомендуємо не допускати формулювання оцінювальних суджень, що принижують гідність дитини.

З метою побудови освітнього процесу з урахуванням даних про навчальний поступ учнів рекомендуємо перевіряти кожен письмову роботу учня як у робочих зошитах, так і в навчальних посібниках з друкованою основою, якщо такі використовуються в освітньому процесі. Під час перевірки письмових робіт доцільно враховувати індивідуальні особливості учнів, їх готовність до самоперевірки та диференційовано виправляти виявлені у роботах учнів помилки. До прикладу, позначити на полі рядок зі словом/числовим значенням тощо, де допущено помилку; підкреслити букву/число тощо, що є помилковим; перекреслити неправильний запис і надписати правильний варіант тощо. У такий спосіб учитель має можливість підготувати учнів до осмисленого сприйняття перевірених робіт і спрямовує їх роботу на коригування досягнутих результатів. Результати виконання письмових завдань учнями вчитель може враховувати під час підготовки до наступного уроку/заняття, передбачати диференційовану, індивідуальну роботу щодо подолання виявлених в учнів утруднень та попередження можливих утруднень, що можуть бути наслідком виявлених.

Під час перевірки письмових робіт учнів учитель пропонує учням дотримуватися культури записів виконаних завдань. З метою формування навички письма, за потреби, подає зразок правильного написання цифри, букви, з'єднань букв у 1 класі у вільних рядках, у 2-4 класах - на полях сторінки зошита.

Учитель разом з учнями може обрати позначення самооцінки учня, оцінки вчителя для фіксації перевірених робіт. Окрім позначень важливими для організації подальшої роботи є записи оцінювальних суджень щодо виконання письмової роботи. Рекомендуємо формувати в учнів уміння опрацьовувати перевірені роботи за позначками вчителя, визначати місця

утруднень, виправляти помилки і в подальшому їх уникати. З цією метою за результатами перевірки на наступних після неї уроках учитель організовує індивідуальну/ диференційовану роботу (у 1-2 класах колективну/групову за типовими помилками/утрудненнями; у 3-4 класах - пріоритетно індивідуальну самотійну роботу). У межах уроку така робота може бути короткотривалою. Водночас планується вона системно й спрямовується на формування навичок самонавчання, уміння знаходити способи подолання виявлених утруднень, розвиток мотивації досягнення успіху, виховання відповідальності за виконувану навчальну діяльність.

Інформацію щодо сформованості певних результатів навчання учня/учениці та процесу їх досягнення, які учень/учениця виявляє під час виконання усних завдань, практичних робіт тощо, рекомендації щодо їх покращення учитель може фіксувати на носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових/електронних щоденниках учнів тощо). Оцінювальні судження, записані у робочих зошитах, доцільно не дублювати на інших носіях зворотного зв'язку з батьками. Інформування рекомендуємо здійснювати для створення передумов покращення результатів навчання.

У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року рекомендуємо проводити **тематичні діагностувальні роботи**.

Тематична діагностувальна робота є засобом зворотного зв'язку стосовно опанування учнями частиною очікуваних/обов'язкових результатів навчання з метою оперативного регулювання та коригування освітнього процесу задля підвищення його ефективності. Її рекомендуємо проводити з метою:

- визначення якісних і кількісних характеристик оволодіння певною, достатньо завершеною частиною навчального матеріалу відповідно до очікуваних результатів навчання, визначених в освітній програмі;
- виявлення утруднень в навчальній діяльності учнів, коригування освітнього процесу та (за потреби) внесення коректив до календарно-тематичного планування з метою подолання виявлених в учнів утруднень;
- прогнозування результатів навчання на наступному етапі опанування програмовим матеріалом з урахуванням шляхів удосконалення методики навчання.

Змістовим наповненням тематичної діагностувальної роботи є система навчальних завдань, що передбачають різні рівні реалізації навчальної діяльності та за результатами виконання яких можна отримати об'єктивну інформацію про досягнення групи взаємопов'язаних очікуваних результатів навчання учня на певному етапі опанування програмовим матеріалом.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі рекомендуємо визначати з урахуванням вікових можливостей учнів виконати завдання протягом 1 навчальної години, а зміст завдань, види навчальної діяльності добирають з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату.

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлення тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/ конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

Завдання діагностувальних робіт пропонуємо добирати таким чином, щоб результат навчання, який оцінюють на даному етапі навчання, можна було чітко визначити за результатами виконання завдання.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова навчання) система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (2-4 кл.), читання вголос (1-4 кл.), читання мовчки (3-4 кл.), читання напам'ять (2-4 кл.), роботу з літературним твором/медіа текстом (2-4 кл.), діалог (усно/письмово, 2-4 кл.), усний переказ (2-4 кл.), письмовий переказ (3-4 кл.), усний твір (2-4 кл.), письмовий твір (4 кл.), списування (1-4 кл.), диктант (2-4 кл.), робота з мовними одиницями (2-4 кл.). Комбінації навчальних завдань у діагностувальних роботах учитель може визначати самостійно з урахуванням дидактичної доцільності їх поєднання та часу, необхідного для виконання певного навчального завдання. Протягом року запропоновані види навчальних завдань у діагностувальних роботах можуть повторюватись. Кількість разів уміщення одного і того ж навчального завдання (кількість аудіювань, диктантів тощо) учитель може визначати з урахуванням особливостей формування певного очікуваного результату навчання та стану його досягнення учнями. З урахуванням дидактичної доцільності діагностувальна робота може бути представлена у тестовій формі й містити тестові завдання закритого і відкритого типів.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова вивчення) система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (1-4 кл.), читання (2-4 кл.), говоріння (1-4 кл.), письмо (2-4 кл.). Комбінування навчальних завдань у діагностувальних роботах вчитель може здійснювати самостійно. Водночас можна скористатися порадами щодо комбінування завдань у діагностувальних робіт з мови навчання.

З математики тематичні діагностувальні роботи можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити навчальні завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо з урахуванням програмового матеріалу, що опрацьовувався.

Водночас учитель може практикувати проведення тематичних діагностувальних робіт, які передбачають перевірку одного із результатів навчання (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо). Одна з тематичних діагностувальних робіт протягом року може передбачати виявлення стану сформованості навичок усних обчислень. Зміст завдань у

такій роботі, зазвичай, може охоплювати різні змістові лінії навчальної програми з математики.

З інтегрованих курсів, змістове наповнення яких охоплює природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну освітні галузі, тематичні діагностувальні роботи можуть містити *тестові завдання* закритого і відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу, *практичні роботи* з картами, приладами, моделями, а також *графічні роботи*, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

Система тематичних діагностувальних робіт у 3-4 класах може містити комплексні діагностувальні роботи для кожного класу, зміст яких охоплює мовно-літературну, математичну, природничу освітню галузі.

Тематичні діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна», а також з курсів за вибором, зазвичай, не проводять.

Кількість і періодичність діагностувальних робіт з предмета вивчення/нтегрованого курсу учитель може визначати самостійно під час складання календарно-тематичного плану. При цьому пропонуємо враховувати навчальні можливості учнів класу, особливості предмета вивчення/ інтегрованого курсу, блок обов'язкових результатів навчання, сформованість яких має бути зазначена у свідоцтві досягнень, та відповідні навчальні завдання для оцінювання, на які орієнтує методика навчання предмета, а також кількість навчальних годин, виділених на предмет в освітній програмі. Водночас пропонуємо врахувати, що загальна кількість тематичних діагностувальних робіт з різних предметів вивчення/інтегрованих курсів має бути дидактично обґрунтованою. Зазвичай, їх планують через кожні 16-20 навчальних годин опрацювання програмового матеріалу.

Під час складання календарно-тематичного плану рекомендовано дотримуватись санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (розділ V). Пропонуємо планувати проведення тематичних діагностувальних робіт з урахуванням розкладу уроків і передбачати не більше тематичної діагностувальної роботи на навчальний день.

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання. Оскільки тематична діагностувальна робота може містити завдання різних рівнів реалізації навчальної діяльності, то для формулювання оцінювального судження рекомендуємо характеристику результату навчання співвідносити з Орієнтовною рамкою оцінювання з урахуванням видів діяльності, водночас рівня результату навчання учня не визначати. До прикладу: *списування виконано, у цілому, правильно, однак урахувуй, що одну букву слова не переносять у наступний рядок.* Усно учитель може деталізувати характеристику роботи та коротко зорієнтувати учня або визначити разом з ним перспективу подальшої навчальної діяльності.

Оцінювальні судження за результатами тематичного оцінювання рекомендуємо фіксувати у зошитах для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, і повідомляти учням та їхнім батькам.

Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він не пише діагностувальної роботи.

Пропонуємо наступний після виконання тематичної діагностувальної роботи урок проводити з метою встановлення зворотного зв'язку щодо якості учіння, зокрема виявлення прогресу здобувача освіти відносно себе самого, створення умов для усунення виявлених утруднень у досягненні очікуваних результатів навчання. На такому уроці рекомендуємо організовувати аналіз виконаних завдань та роботу над виправленням і попередженням помилок. Під час зворотного зв'язку з учнями за результатами тематичного оцінювання учитель має можливість зорієнтувати їх на успіх, спрямувати на саморозвиток і самовдосконалення. Ця робота може бути фронтальною під керівництвом учителя, груповою чи індивідуальною залежно від кількості виявлених типових утруднень у досягненні результатів навчання, які підлягали діагностуванню, та готовності учнів самостійно їх опрацювати.

З метою підготовки до наступного після діагностувальної роботи уроку рекомендуємо учителю у **зручний для себе спосіб** узагальнити виявлені результати навчання учнів класу, визначити їх досягнення та утруднення, спланувати форми і зміст диференційованої та індивідуальної роботи учнів, визначити шляхи подальшої роботи з метою покращення результатів. Форму аналізу діагностувальної роботи вчитель може дібрати на власний розсуд. Такі документи є робочими матеріалами вчителя, необхідними лише йому для організації освітнього процесу. Тому робочі матеріали вчителя, у тому числі плани-конспекти уроків оформленню за певними зразками не підлягають.

ІІІ. ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Об'єктом **підсумкового оцінювання** є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання рекомендуємо зіставляти навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів загальної середньої освіти, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формування оцінювання. Рекомендуємо визначати підсумкову оцінку за рік з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна» пропонуємо здійснювати шляхом узагальнення даних, отриманих під час формування оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

З метою реалізації індивідуального підходу до учнів під час підсумкового оцінювання результатів навчання та створення можливостей кожному учню/учениці виявляти відповідальність за власне учіння і досягати максимально можливих результатів навчання пропонуємо за 10-15 днів до кінця навчального року узагальнити результати навчання учнів з предметів вивчення/інтегрованих курсів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання, який окреслений у свідоцтві досягнень, та визначити стан сформованості/рівень результатів навчання учня/учениці з урахуванням динаміки їх формування. Учитель за рішенням педагогічної ради закладу освіти може фіксувати в класному журналі або лише на носії зворотного зв'язку з батьками попередню оцінку за результатами підсумкового оцінювання. Пропонуємо дотримуватись конфіденційності під час інформування учнів та їхніх батьків про результати оцінювання. У разі висловлення бажання учнів (їхніх батьків) покращити отримані результати, учитель може запропонувати їм **індивідуалізовану діагностувальну роботу** з виявлення стану сформованості тільки тих результатів, які учень хоче покращити. Таку роботу учні, зазвичай, виконують в межах індивідуальної роботи під час уроку.

Підсумкову (річну) оцінку рекомендуємо визначати з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи (якщо така проводилась) за умови, якщо виконання індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результату навчання. Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

Пропонуємо зразок оформлення результатів підсумкового оцінювання за рік на предметних сторінках класного журналу (на прикладі класного журналу для 2 класу, водночас подібне оформлення в усіх класах - додаток 4).

На лівій сторінці останнього розвороту журналу для записів уроків з певного предмета/інтегрованого курсу пропонуємо записувати номери показників характеристик результатів навчання, що подані у свідоцтві досягнень з відповідної освітньої галузі, а на правій сторінці розвороту журналу - записувати ці показники характеристики результатів навчання у тому порядку, як вони записані у свідоцтві досягнень.

У кожній колонці пропонуємо фіксувати стан сформованості обов'язкових результатів навчання (Сформовано - ✓; ще формується - нічого не записувати). Якщо в 3-4 класах використовують рівневу оцінку, то замість позначки ✓ пропонуємо записувати першу букву назви рівня, якому відповідає результат навчання.

У частині класного журналу «Зведений облік навчальних досягнень учнів» рекомендуємо записувати лише рішення педагогічної ради про переведення учня до наступного класу.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводять **державну підсумкову атестацію** здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

У **свідоцтві досягнень учня** пропонуємо надавати розгорнуту характеристику результатів навчання учня/учениці, здобутих протягом навчального року. Для здобувачів початкової освіти пропонуються розроблені два примірні зразки свідоцтв досягнень, окремо для кожного циклу навчання. Обидва примірні зразки свідоцтв о досягнень містять такі частини: «Характеристика навчальної діяльності», «Характеристика результатів навчання з окремих освітніх галузей», «Рекомендації вчителя», «Побажання батьків».

Привертаємо увагу, що **подані в додатках 1, 2 примірні зразки свідоцтв досягнень учнів можуть бути доповненими з урахуванням особливостей освітньої програми закладу загальної середньої освіти.**

У першій частині примірного зразка свідоцтва досягнень учня пропонуємо надати характеристику навчальної діяльності учня, показники якої підлягають лише вербальному оцінюванню з висновком: показник виявляється під час навчальної діяльності, що у графі «Сформовано (✓)/ще формується» позначати ✓; виявлення показника потребує спонукання/розвитку, про що у цій графі позначень не робити, щоб надати перспективу для виявлення даного показника на наступних етапах навчання.

У другій частині примірного зразка свідоцтва досягнень учня пропонуємо фіксувати оцінку щодо сформованості того чи іншого результату навчання за освітніми галузями. За умов використання вербальної оцінки у графі «Сформовано (✓)/ще формується//Рівень результату навчання» стан сформованості результату навчання рекомендуємо позначати ✓, або позначень не робити (якщо результат ще формується), що як і в попередньому випадку надає перспективу для подальшого формування результату навчання. За умов використання рівневої оцінки у графі «Сформовано (✓)/ще формується//Рівень результату навчання» пропонуємо позначати буквами В/Д/С/П рівень сформованості результату навчання.

У частині «Рекомендації вчителя» доцільно словесно конкретизувати сформованість результатів навчання учнів та окреслити орієнтири індивідуальної траєкторії навчання учня/учениці.

У частині «Побажання батьків/осіб, що їх замінюють» батьки/особи, що їх замінюють можуть записувати власну думку щодо результатів навчання їхніх дітей, висловлювати побажання щодо подальшої співпраці із закладом загальної середньої освіти з питання навчання дитини.

Свідоцтво досягнень учня (примірний зразок № 1, примірний зразок № 2, що є відповідно додатком 2 та 3 до цих методичних рекомендацій) можуть підписувати учитель класу, батьки учня, керівник закладу загальної середньої освіти. Оригінал документа пропонується зберігати батькам учня/учениці чи особам, що їх замінюють. Копію документа з відміткою «Згідно з оригіналом», що закріплено печаткою, рекомендуємо зберігати в особовій справі учня. Пропонуємо не переписувати інформацію із свідоцтва

досягнень учня до особової справи. В особовій справі доцільно лише зазначати рішення про переведення до наступного класу.

Підставою для зарахування учнів до 5 класу є свідоцтво досягнень учня, у якому результати навчання можуть бути схарактеризовані вербальною або рівневою оцінкою, що залежить від вибору вербального або рівневого оцінювання закладом загальної середньої освіти, що затверджене рішенням педагогічної ради.

Ураховуючи, що кожен учень/кожна учениця мають певні обдарування до хоча б одного виду навчальної діяльності, за підсумками навчального року рекомендуємо нагороджувати учнів відзнаками (грамотами, дипломами тощо) школи за індивідуальні досягнення.

Ці методичні рекомендації з питань оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів мають рекомендаційний характер. Відповідно до статті 54 Закону України «Про освіту» щодо академічної свободи педагогічних працівників заклад загальної середньої освіти може розробити власну систему оцінювання результатів навчання учнів, дотримуючись таких її ключових показників:

- система оцінювання дозволяє реалізувати принцип дитиноцентризму в оцінювальній діяльності, що передбачає відкриття учню/учениці перспектив постійного розвитку відповідно до власних можливостей щодо опанування навчальним досвідом;
- система оцінювання не повинна призводити до розподілу учнів на групи за індивідуальними навчальними можливостями;
- система оцінювання має відповідати концептуальним засадам Нової української школи та сприяти досягненню обов'язкових результатів навчання учня, визначених у Державному стандарті початкової освіти.

Розділ 7

-Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Реалізація Державного стандарту початкової освіти, відповідно до якого досягаються очікувані освітні результати та прогнозується якість освітніх послуг закладу загальної середньої освіти, забезпечується через навчальні програми, затверджені Міністерством освіти і науки України, та навчальні підручники, які зазначені у Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, та відповідають змісту освітніх програм

Здобувачі початкової загальної середньої освіти навчаються у Мизівському ліцей за програмами:

Додаток 3

№	Предмет	Клас	Програма	Наказ	Посилання
1	Навчання грамоти	1	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
2.	Англійська мова	1	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко Іншомовна галузь. Іноземна мова	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/app/media/nush/
3	Математика	1	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi

			під керівництвом О.Я.Савченко		dlya-pochatkovoyi-shkoli
4	Я досліджую світ	1	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
5	Мистецтво	1	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
6	Фізична культура	1	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я.Савченко	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
7	Українська мова	2	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Р.Б.Шиян	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
	Фізична культура	2	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Р.Б.Шиян	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
9.	Англійська мова	2	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Р.Б. Шиян Іншомовна галузь. Іноземна мова	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
10.	Математика	2	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli

			під керівництвом Р.Б.Шиян		dlya-pochatkovoyi-shkoli
11	Я досліджую світ	2	Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Р.Б.Шиян	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
12	Мистецтво		Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Р.Б.Шиян	Наказ МОН від 21.03.2018 № 268	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
13.	Українська мова	3	Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи.	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
14.	Літературне читання	3	Літературне читання. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи.	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
15.	Англійська мова	3	Англійська мова Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
16.	Математика	3	Математика Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи.	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
17.	Природознавство	3	Природознавство Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи.	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli

18.	Я у світі	3	Я у світі Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
19.	Музичне мистецтво	3	Музичне мистецтво Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
20.	Образотворче мистецтво	3	Образотворче мистецтво Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
21.	Трудове навчання	3	Трудове навчання Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
22.	Інформатика	3	Інформатика Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
23.	Основи здоров'я	3	Основи здоров'я Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
24.	Фізична культура	3	Фізична культура Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
25.	Українська мова	4	Українська мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи.	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
26.	Літературне читання	4	Літературне читання. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів.	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli

			2 – 4 класи.		dlya-pochatkovoyi-shkoli
27.	Англійська мова	4	Англійська мова Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
28.	Математика	4	Математика Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи.	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
29.	Природознавство	4	Природознавство Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи.	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
30.	Я у світі	4	Я у світі Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
31.	Музичне мистецтво	4	Музичне мистецтво Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
32.	Образотворче мистецтво	4	Образотворче мистецтво Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
33.	Трудове навчання	4	Трудове навчання Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
34.	Інформатика	4	Інформатика Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli
35.	Основи здоров'я	4	Основи здоров'я	Наказ	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli

			Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	МОН від 5.08.2016 № 948	galna-serednya- osvita/navchalni- programi/navchalni-programi- dlya-pochatkovoyi-shkoli
36.	Фізична культура	4	Фізична культура Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 2 – 4 класи	Наказ МОН від 5.08.2016 № 948	https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli

Здобувачі початкової загальної середньої освіти навчаються у Мизівському ліцеї за підручниками:

Додаток 4

№ з\п	Назва підручника	Автор	Клас	Видавництво	Рік видання
1	Англійська мова (підручник для закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом)	Карпюк О.Д.	1	Астон	Наказ МОН від 06.07.2018 № 735
2	«Я досліджую світ» підручник інтегрованого курсу (у 2-х частинах)	Грущинська І.В. Хитра З.М. Дроб'язко І.І.	1	Оріон	Наказ МОН від 06.07.2018 № 734
3	Математика (підручник)	Скворцова С.О. Онопрієнко О.В.	1	ВД "Ранок"	Наказ МОН від 06.07.2018 № 734
4	Мистецтво (підручник)	Лобова О. В.	1	ВД «Ранок»	Наказ МОН від 06.07.2018 № 734
5	Українська мова. Буквар (підручник у 2-х частинах)	Большакова І.О. Пристінська М.С.	1	ВД «Ранок»	Наказ МОН від 06.07.2018 № 734
6.	Українська мова та читання(підручник у 2-х частинах)	Большакова І.О. Пристінська М.С.	2	ВД «Ранок»	Наказ МОН від 18.06.2012 № 718
7.	Я досліджую світ	Ольга Волощенко Олександр Коваль	2	Київ«Світоч»	Наказ МОН від 18.06.2012 № 718
8.	Мистецтво	Тетяна Рубля Ірина Мед	2	ВД «Ранок»	Наказ МОН від 18.06.2012 № 718
9.	Математика (підручник)	Антоніна Заїка	2	ВД «Підручники і посібники»	Наказ МОН від 18.06.2012 № 718
10.	Англійська мова.2 клас для загальноосвітніх навчальних закладів	Оксана Карпюк	2	Астон	Наказ МОН від 18.06.2012 № 718
11	Українська мова та читання(підручник)	Ганна Остапенко	3	Київ « Світоч»	Наказ МОН від 18.06.2020 № 718
12	Математика (підручник)	Світлана Тарнавська Антоніна Заїка	3	Видавництво « Підручники і посібники»	Наказ МОН від 18.06.2020 № 718
13	Я досліджую світ (підручник)	Ольга ВолощенкоВашуле нко М.С., Мельничайко О.І., Васильківська Н.А.	3	ВД «Освіта»	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994

14	Літературне читання. Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів	Савченко О. Я.	3	ВД «Освіта»	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994
15.	Сходінки до інформатики (підручник)	Ломаковська Г. В., Рівкінд Ф.М., Ривкінд Й.Я., Проценко Г. О.	3	ВД «Освіта»	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994
16	Математика (підручник)	Рівкінд Ф. М., Оляницька Л. В.	3	ВД «Освіта»	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994
17	Англійська мова. 3 клас для загальноосвітніх навчальних закладів	Несвіт А. М.	3	Гене́за	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994
18	Основи здоров'я (підручник)	Гнатюк О. В.	3	Гене́за	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994
19	Образотворче мистецтво (підручник)	Калініченко О. В., Сергієнко В. В.	3	ВД «Освіта»	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994
20	Природознавство (підручник)	Грущинська І. В.	3	ВД «Освіта»	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994
21	Трудове навчання (підручник)	Сидоренко В. К., Котелянець Н. В., Агєєва О. В.	3	СИЦІЯ	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994
22	Музичне мистецтво (підручник)	Лобова О. В.	3	УВЦ «Школяр»	Наказ МОН від 17.07.2013 № 994
23	Я у світі (підручник)	Бібік Н. М.	3	ВГ «Основа»	Наказ МОНмолодьс порту від 07.02.2012 № 118
24	Англійська мова	Карпюк О.	4	Тернопіль Астон	2021
25	Інформатика	Корнієнко М.	4	Харків Ранок	2021
26	Математика(ч.1,2)	Заїка З.	4	Тернопіль Підручники і посібники	2021
27	Укр.мова.Читання (ч.1,2)	Большакова І.	4	Харків Ранок	2021
28	Мистецтво	Стеценко І.	4	Київ Світич	2021
29	Я досліджую світ(ч.1,2)	Козак О.	4	Київ. Світич	2021

